

СОЦІАЛЬНІ НАСЛІДКИ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Ключові слова: корупція, наслідки корупції, наслідки корупції в Україні, вплив корупції на суспільство, вплив корупції на державу

Key words: corruption, corruption consequences, corruption consequences in Ukraine, corruption affect on the society, corruption affect on the country

Анотація. Дослідження спрямоване на визначення наслідків корупції в Україні

Abstract. Research aims to find the corruption consequences in Ukraine

Корупція завжди є негативним явищем суспільства. Будь-яке явище завжди супроводжується відповідними наслідками та виникає внаслідок певних об'єктивних причин.

Необхідно зауважити, що корупція в нашому суспільстві стала настільки привичною, що її причини породжують наслідки та навпаки, адже, наслідком корупції може бути незбалансована економіка, адже економіка внаслідок цього явища страждає внаслідок втрачених нашої державою податків, так і причиною корупції може слугувати складна економічна ситуація в Україні, яка породжує у громадян мотиви щодо одержання певної неправомірної вигоди задля покращення свого фінансового стану.

Загалом негативні наслідки корупції поділяються на наступні різновиди:

1. Політичні наслідки – знижується рівень політичної влади, адже і населення, так і світове співтовариство бачить її як не легітимну. Через занепад політичної легітимності влади відбувається і зниження суспільної моралі, адже особи в такому випадку починають керуватись висновком, що якщо у владі всі крадуть, то необхідно і мені так же робити [1, с. 40]. Спотворюється роль права як універсального регулятора, правоохоронні органи не виконують свою пряму функцію, може бути сформованою в країні політична нестабільність та невизначеність, підривається демократична складова суспільства. Цілі політики при корупції починає полягати в задоволення благ окремих олігархічних кланів, а не суспільства загалом. Унаслідок високого рівня корумпованості знижується політична конкуренція, адже політичні діячі за допомогою фінансових можливостей приходять на політичну арену, не враховуючи при цьому інтереси суспільства та електорату. Законодавча, виконавча та судова гілки влади фактично перестають функціонувати на благо суспільства, адже їх головним завдання є відстоювання інтересів конкретних осіб та олігархічних кланів. Даним кланам підкоряється фактично будь-яка місцева влада.

2. Економічні наслідки – знищується економічна система, виникають економічні кризи в державі, адже остання не отримує кошти в казну внаслідок податків та зборів. На підтвердження цих слів можна навести звіт Директора НАБУ про результати діяльності даної структури від 10 лютого 2017 року, де останнім було зазначено, що детективами НАБУ під процесуальним керівництвом прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури здійснюється розслідування у 264 кримінальних провадженнях, сукупний розмір предмету злочину у яких становить 82,9 млрд. грн. Вказана сума перевищує граничний обсяг дефіциту Державного бюджету України на 2017 рік. Директор вказує, що у процесі досудових розслідувань НАБУ заарештовано грошові кошти в сумі 601,94 млн. грн., 80,16 млн. дол. США, 7,41 млн. євро, 3170 фунтів стерлінгів, а також низку рухомого і нерухомого майна осіб, причетних до корупційних

злочинів. Основною причиною, внаслідок якої вище перелічені кошти не переведені на рахунок держави, як вбачає А. Ситник, є відсутність судових вироків [2]. Якщо говорити про корупційний вплив на економічні відносини, то він, зокрема, проявляється у дискримінації підприємців з боку службових осіб органів державної влади або органів місцевого самоврядування: а) у встановлених не передбачених законодавством обмежень на здійснення окремих видів підприємницької діяльності; б) примушуванні підприємців до укладання невідгідних для них договорів; в) надання окремим підприємцям пільг або інших переваг у конкуренції з іншими підприємцями [3, с. 21]. Таким чином, підприємства також зобов'язані завищувати ціни на власну продукцію, адже їм необхідно залучити необхідні кошти для надання неправомірної вигоди (коштів) задля того, щоб залишитись на ринку торгівлі, з іншого боку, у постачальників вони також купуватимуть продукцію за завищеними цінами, оскільки вони також необхідні надати корупційні кошти задля можливості здійснювати свою діяльність. Унаслідок цього знижується конкурентоспроможність національних підприємств в порівнянні із іноземними, що у подальшому призведе до знищення національних товаровиробників.

3. Соціальні наслідки – корупція призводить до гальмування та викривлення давно очікуваних соціально-економічних реформ [1, с. 35]. Негативний вплив на суспільство (населення) також полягає в тому що, зупиняється ріст добробуту, фінансовий стан громадян стає більш скрутним, руйнується реформування будь-якої сфери суспільства, зростає соціальна напруга у суспільстві.

4. Морально-психологічні наслідки виявляються в тому, що виникають різні стандарти суспільної поведінки, знищують стандарти моралі, які панують у суспільстві, громадяни відчують беззахисність. Корупція в цьому аспекті впливає не лише на матеріальний стан населення, а й слугує великим фактором щодо деморалізації населення, внаслідок якої у суспільстві може породжуватись агресія. Особливо небезпечним є те, що корупція стає основним способом повсякденного життя суспільства та функціонування державних органів [3, с. 21]. Відсутність можливостей для задоволення різних потреб та інтересів людей в державі створює умови для пошуку додаткових прибутків, в тому числі і шляхом одержання неправомірної вигоди як одного із способу задоволення таких потреб.

5. Міжнародні наслідки – держава здобуває імідж корумпованої, внаслідок чого можливе ускладнення відносин із інших країнами. Стан корупції у країні може бути використаний іншими державами, міжнародними організаціями для тиску на політичне керівництво країни при прийнятті тих чи інших рішень як зовнішньополітичного, так і внутрішньополітичного характеру [3, с. 21]. Варто погодитись також із точкою зору Є. Скулиша, який зазначає, що поширення корупції в Україні становить велику загрозу її демократичному розвитку, конституційному ладу, підриває авторитет України на міжнародній арені, створюючи тим самим безпосередню загрозу національній безпеці [4, с. 213].

6. Правові наслідки полягають у обмеженні конституційних прав та свобод громадян, нівельюється значення права як універсального регулятора суспільних відносин, оскільки останнє перетворюється на засіб для задоволення приватних інтересів. Правоохоронна система не виконує безпосередньо своїх прямих функцій щодо захисту правопорядку, а слугує лише задля розправи над невинними особами.

Список використаних джерел:

1. Запобігання корупції: методичні рекомендації для місцевих активістів / [Д. О. Калмиков, Д. В. Сінченко, О. О. Сорока, М. І. Хавронюк, Г. Л. Шведова]; за заг. ред. М. І. Хавронюка. – Київ : ФОП Москаленко О. М., 2017. – 242 с.

2. Збитки від злочинів, які розслідує НАБУ, більші за дефіцит державного бюджету України [Електронний ресурс] / Національне антикорупційне бюро України. – Режим доступу: <https://nabu.gov.ua/novyny/zbytky-vid-zlochyniv-yaki-rozsliduye-nabu-bilshi-zadeficyt-derzhavnogo-byudzhetu-ukrayiny>

3. Запобігання та протидія проявам корупції (для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування I–VII категорії посад) : [посіб.] / Братель С. Г., Василевич В. В., Золотарьова Н. І. та ін. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2012. – 376 с.

4. Скулиш Є. Прояви корупції в сучасних умовах / Є. Скулиш / Право України. – 2010. – № 11. – С. 213–227.

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

ЗЛОЧИННІСТЬ

У ГЛОБАЛІЗОВАНОМУ СВІТІ

Матеріали XVI Всеукраїнської кримінологічної
конференції для студентів, аспірантів та молодих вчених

(м. Харків, 12 грудня 2017 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2017

УДК 343.9.01:005.44
ББК 67.61я431
3-68

Редакційна колегія:
проф. А. П. Гетьман;
проф. Б. М. Головкін;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова,
канд. юрид. наук, ас. О. В. Таволжанський,
канд. юрид. наук, ас. Н. В. Сметаніна,
канд. юрид. наук, ас. К. Д. Кулик,
канд. юрид. наук, ас. О. О. Шуміло,
ст. лаб. К. С. Остапко

3-68 **Злочинність** у глобалізованому світі : матеріали XVI Всеукр.
кримінол. конф. для студентів, аспірантів та молодих вчених (м. Хар-
ків, 12 груд. 2017 р.) / за заг. ред. А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. –
Харків : Право, 2017. – 420 с.

ISBN 978-966-937-307-6

ISBN 978-966-937-307-6

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2017
© Оформлення. Видавництво «Право», 2017